

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Gorzowska 19
tel./fax 728-75-27
66-431 SANTOK

OPS.03.5/2021/AŁ

URZĄD GMINY SANTOK WPLYNĘŁO	
PODPIS	<i>[Signature]</i>
DNIA	2021 -02- 26
DEKRETACJA	
DATA	PODPIS

Santok, 26 lutego 2021 r.

Wójt Gminy Santok
w/m

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku przedkłada Sprawozdanie z zakresu realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za lata 2017-2020.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
[Signature]
mgr Anita Łukowiak

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
ul. Gorzowska 19
tel./fax 728-75-27
66-431 SANTOK

**SPRAWOZDANIE
Z ZAKRESU REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2017 – 2020**

Santok, luty, 2021 r.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została uchwalona dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków a w szczególności dzieci.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, a rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej.

I. PODSTAWA PRAWNA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426),
2. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
5. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
7. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),

10. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1350 z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 252 z późn. zm.),
12. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
13. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
15. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
16. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
17. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.),
18. uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 – 2020,
19. uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023,
20. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
21. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
22. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 924 z późn. zm.),
23. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
24. ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1705 z późn. zm.),

25. Uchwała Nr XXVII/247/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

II. ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 pomoc rodziny wspierającej ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 zadania ministra właściwego do spraw rodziny ust. 3;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku realizował zadania z powyższego katalogu. Regulacje zawarte w ustawie zakładają, iż dzięki współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących i działających na rzecz rodziny i dzieci możliwe jest niesienie skutecznej i szerokiej pomocy dla rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu i wychowaniu dzieci.

III. WSPIERANIE RODZINY

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku realizuje zadanie pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze poprzez wsparcie asystenta rodziny. Pomoc asystenta rodziny prowadzona jest poprzez: pracę z rodziną i dzieckiem, uwzględniając przede wszystkim zasoby własne rodziny, analizę indywidualnego przypadku rodziny, określeniu szans i zagrożeń, pracy grupowej oraz interdyscyplinarnej współpracy z instytucjami i specjalistami zaangażowanymi w pracę dla rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy zapewnienie wsparcia wszystkim członkom rodziny oraz osiągnięcie przez rodzinę stabilności życiowej, która umożliwiałaby jej wychowywanie dzieci. Za jeden z głównych priorytetów w pracy asystenta rodziny należy zaliczyć przeciwdziałanie oddzieleniu dziecka od rodziny, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, podjęcie wszelkich możliwych działań umożliwiających jak najszybszy jego powrót pod opiekę rodziców biologicznych. Zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- e) pomocy w integracji rodziny;
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- a) pracy z rodziną;
- b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Odbiorcami programu były:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Głównym celem Programu było wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo, a cele szczegółowe wskazały na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej, wzmocnienie roli rodziny, zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych, umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych wychowawczych. Zakładane cele zostały osiągnięte, choć jest to praca ciągła i długofalowa, wymagająca ciągłej modyfikacji i dostosowania do aktualnej sytuacji.

IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU NA LATA 2017 -2020:

1. wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
2. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
3. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
4. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
5. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
6. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin w celu zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
7. poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
8. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
9. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
10. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny zostały zrealizowane.

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny był:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku - asystent rodziny, pracownicy socjalni,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. pedagodzy szkolni,
5. Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.,
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.,
7. Komenda Policji w Gorzowie Wlkp.,
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczną w Gorzowie Wlkp.,
9. Sąd Rejonowy, w tym Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
10. Powiatowy Urząd Pracy w Gorzowie Wlkp.,
11. placówki służby zdrowia,
12. organizacje pozarządowe.

W latach 2017 - 2020 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Santoku zadania w zakresie wsparcia rodziny realizował 1 asystent rodziny, zatrudniony jest w systemie zadaniowego czasu pracy, co pozwoliło na pracę z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy OPS w Santoku. Praca asystenta rodziny prowadzona jest w miejscu zamieszkania rodziny. W związku z tym asystent rodziny pracuje głównie w terenie w celu prawidłowej realizacji swoich zadań. Asystent rodziny swój czas pracy przeznaczają na współpracę z instytucjami działającymi na rzecz rodziny (szkoły, służba zdrowia, itp.) jak również na przygotowanie, usystematyzowanie i wypełnianie dokumentacji.

Asystent przez określony czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną, dla rodziny (na jej rzecz). Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie i podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe.

Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Pomaga ona przezwyciężyć trudną sytuację rodzinną.

Asystent rodziny wykorzystując swoje umiejętności wspomaga rodziny w szczególności:

- 1) w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 2) poprzez informowanie o sposobach spędzaniu czasu wolnego,
- 3) poprzez analizowanie z rodziną pisma urzędowe,
- 4) poprzez przeprowadzanie zabaw edukacyjnych z dziećmi (plastyczne, czytanie książek, gry, zabawy ruchowe),
- 5) poprzez przekazywanie informacji oraz wyposażenie rodziny w niezbędną wiedzę potrzebną w procesie wychowania dzieci,
- 6) poprzez modelowanie zachowań poszczególnych członków rodziny,
- 7) udzielania wsparcia emocjonalnego rodzinom,
- 8) informowania o sposobach dostosowywania się do obostrzeń pandemicznych COVID-19.

W marcu 2020 roku przed asystentami rodziny stanęło nowe wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu się koronawirusem SARS-COV-2 i wsparcie ich w przypadku zachorowania na wywołaną przez niego chorobę o nazwie COVID-19. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Santoku asystent rodziny w 2020 r. pracował zdalnie z domu, a w określone dni stacjonarnie w jednostce. Praca zdalna polegała na wykonywaniu wsparcia informacyjnego i emocjonalnego, pedagogizacji, koordynacji pracy służb społecznych, pomocy w realizacji spraw urzędowych poprzez komunikację przez telefon lub Internet z klientami i instytucjami. W sytuacji kryzysowej i wymagającej wizyty w miejscu zamieszkania, asystent rodziny jechał w teren zabezpieczony w środki ochrony osobistej, po wcześniejszej konsultacji z kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku.

Dla każdej rodziny po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy z rodziną, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania. Asystent rodziny przez 4 lata wspierał swoimi działaniami łącznie 72 rodziny, w tym 123 dzieci.

Tabela nr 1. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta w latach 2017-2020.

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Łączna liczba dzieci w rodzinach
2017	15	27
2018	20	30
2019	20	34
2020	17	32

źródło: opracowanie własne.

IV. WSPÓLFINANSOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 pkt. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek realizuje zadania dotyczące współfinansowania przez gminę kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, tj. rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Gmina Santok ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w związku z zapisami w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent w latach 2017 - 2020 miał pod opieką 5 rodzin zastępczych, w tym 9 dzieci.

Tabela nr 2. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017 – 2020.

	2017	2018	2019	2020
Koszt za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w zł (gmina Santok)	82.827,28	118.380,12	135.898,20	125.795,48

źródło: opracowanie własne.

Koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych związane są z udziałem gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy i wynosi proporcjonalnie:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Źródło finansowania stanowią proporcjonalnie środki własne gminy i powiatu.

Naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina, to też umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Główną przyczyną, z powodu której dzieci trafiły do pieczy zastępczej, jest uzależnienie rodziców od alkoholu, a tym samym brak zaspakajania podstawowych potrzeb dzieci oraz gdy jest zagrożone życie i zdrowie dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku zanim wystąpi z wnioskiem do Sądu o zainteresowanie się sytuacją dzieci w rodzinie, podejmuje określone formy działania we współpracy z instytucjami, które w swoim zakresie obowiązków mają wpisaną pomoc dziecku i rodzinie. Jeżeli rodzice nie podejmują współpracy, a sytuacja dziecka jest zagrożona wówczas o sprawie zostaje powiadomiony Sąd. W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z rodzicami podejmowana jest dalsza współpraca asystencka na rzecz powrotu dzieci do rodziny biologicznej. Jednak z doświadczenia tut. Ośrodka wynika, że niewielu rodziców podejmuje wyzwanie, jakim jest podjęcie działań, aby dzieci mogły wrócić do domu rodzinnego.

Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzają średnio co pół roku analizę sytuacji rodziny biologicznej, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W przeprowadzanej analizie brane są pod uwagę między innymi warunki mieszkaniowe, sytuacja zawodowa, relacje z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, powody umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną. Tak przeprowadzona analiza daje obraz, czy rodzice biologiczni chcą podjąć współpracę na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej oraz czy nie występują przesłanki uniemożliwiające podjęcie takiej współpracy.

W ramach swoich obowiązków asystent rodziny bierze udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Są to zespoły powoływane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Gorzowskie Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp., które monitorują i analizują sytuację rodzin pod kątem możliwości powrotu dzieci do naturalnego środowiska. W 2020 r. asystent rodziny z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego, nie uczestniczył w tego typu zespołach, ale sporządzał pisemne opinie o rodzinie.

V. PODNOSZENIA KWALIFIKACJI PRZEZ ASYSTENTA RODZINY

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie. Asystent rodziny sukcesywnie uczestniczy m.in. w szkoleniach, i konferencjach, m.in.

1. *Współpraca interdyscyplinarna – asystenta z rodzinami i służbami wspierającymi rodzinę – organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator rodzinnej pieczy zastępczej), placówki opiekuńczo – wychowawcze, ośrodki adopcyjne, rodziny zastępcze (faktyczni opiekunowie oraz opiekunowie prawni) z uwzględnieniem obowiązku wysłuchania dziecka,*
2. *Szkolenie w zakresie ochrony danych osobowych RODO,*
3. *Myślę pozytywnie - promocja i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży,*
4. *Warsztat pracy kompetentnego asystenta w świetle nadużyć seksualnych wobec dzieci,*
5. *Uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży,*
6. *Uzależnienia behawioralne wśród dorosłych,*
7. *Narkotyki, dopalacze, środki odurzające,*
8. *Kompetencje osób bezpośrednio pracujących z dziećmi i rodzinami - wrzesień 2020 r.,*
9. *Stosowane narzędzia służące jednostkom samorządu terytorialnego do jednolitego tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych – wrzesień 2020 r.,*
10. *Asystent jako kluczowy komponent w systemie pomocy społecznej – grudzień 2020 r.,*
11. *Wspieranie rozwoju i ochrona młodzieży jako kluczowy element polskiej racji stanu- Ogólnopolska Konferencja Online – grudzień 2020 r..*

Dla zwiększenia efektów asystent rodziny współpracuje z pracownikami socjalnymi, dzielnicowymi, terapeutami i koordynatorem pieczy zastępczej. Dla osiągnięcia jak najbardziej kompletnej wiedzy na temat dzieci pochodzących z rodzin z którymi współpracuje asystent rodziny nawiązano kontakt z pedagogami szkolnymi, wychowawcami oraz nauczycielami. Prowadzona była systematyczna współpraca z kuratorami sądowymi. Dla podtrzymania osiągniętych celów, które udało się osiągnąć rodzinie, konieczna jest stała

kontrola, dlatego też po zakończeniu współpracy asystent rodziny monitoruje jej funkcjonowanie.

VI. DZIAŁANIA NA RZECZ WSPARCIA RODZINY

Klienci w sytuacji przeżywania kryzysów doświadczają wielu stanów i emocji. To m.in. napięcie emocjonalne, smutek, lęk, gniew, próba racjonalizacji sytuacji, regres w funkcjonowaniu, projekcja na innych, w tym również na asystenta rodziny czy pracownika socjalnego. Dynamika przeżywania kryzysów wywołuje potrzebę indywidualnego podejścia.

Podjęto m.in. następujące działania:

- 1) Rodzina wspierająca - informowanie przez Ośrodek o możliwości zostania rodziną wspierającą, której zadaniem nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przewyżnianiu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających;
- 2) *Herbatka u Asystenta* – konsultacje doradcy rodzinnego zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny. Od stycznia do marca 2020 r. udzielano porad stacjonarnie. Z uwagi na pandemię, od kwietnia punkt został zawieszony. Możliwy był kontakt z asystentem telefoniczny, z którego rodziny korzystały;
- 3) Punkt Konsultacyjny przy GKRPA – konsultacje doradcy rodzinnego. Z uwagi na pandemię poradnictwo punkt działało stacjonarnie wyłącznie we wrześniu 2020 r. Udzielono 5 porad przez doradcę rodzinnego;
- 4) Teleporady telefoniczne – od kwietnia można skorzystać z bezpłatnego wsparcia rodzinnego od poniedziałku do piątku w godzinach 09.00-12.00 (włączenie się w ogólnopolską akcję);
- 5) Kolonia *Aktywne wakacje* - wyjazd 20 dzieci na letni wypoczynek do Ośrodka Wczasów Dziecięcych w Myśliborzu, w tym dzieci rodzin objętych pomocą przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku;
- 6) Kampania *Nie milcz! STOP przemocy!* – celem było reagowanie na przemoc w rodzinie, która jest przestępstwem;
- 7) Kampania *Wolni od nałogów* - celem kampanii było reagowanie na uzależnienia od nałogów w rodzinie;
- 8) Tydzień Przeciwdziałania Przemocy - bezpłatne telefoniczne porady specjalistów dotyczące przeciwdziałania zjawiskom przemocy w rodzinie;
- 9) Opracowano folder informacyjny dotyczący pracy asystenta rodziny, który został dostarczony do placówek szkolnych i przedszkolnych oraz do poszczególnych sołectw

10) Wsparcie rodzin w ramach Akcji "Szlachetna Paczka".

Tabela nr 3. Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym przy GKRPA w latach 2017 – 2020.

Specjalista	Rok 2017 liczba udzielonych konsultacji	Rok 2018 liczba udzielonych konsultacji	Rok 2019 liczba udzielonych konsultacji	Rok 2020 liczba udzielonych konsultacji
Terapeuta ds. uzależnień	98	58	64	17 (I-IV, 2 tyg. X)
Doradca rodzinny	-	-	-	5 (I-IV, 2 tyg. X)

Źródło: dane GKRPA w Santoku

VII. WYKAZ POTRZEB NA KOLEJNE LATA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Potrzeby związane z realizacją zadania to:

- 1) dalsze prowadzenie pracy z rodzinami w środowiskach, w których pojawiają się trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ze szczególnym położeniem nacisku na utrzymanie dzieci w ich środowisku rodzinnym,
- 2) intensywna praca z rodzinami biologicznymi, mająca na celu powrót dzieci z pieczy zastępczej do środowiska rodzinnego,
- 3) podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny poprzez uczestnictwo w warsztatach, kursach, szkoleniach, projektach,
- 4) dalsza współpraca OPS z instytucjami, podmiotami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- 5) dalszy rozwój i profesjonalizacja systemu wsparcia rodzin (m.in. wypracowywanie wspólnych procedur postępowania, dbanie o wysoki profesjonalizm, budowanie zaufania),
- 6) wsparcie rodzin poprzez pomoc w dostępie do skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa,
- 7) dalsza rozbudowa infrastruktury sprzyjającej rodzinom oraz wdrażanie i dalsza realizacja programów gminnych na rzecz rodzin.

Informacja o podejmowanych działaniach na rzecz wsparcia rodziny jest umieszczana każdorazowo na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku, jak również rozpowszechniona na terenie gminy na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach czy w placówkach oświatowych.

W 2020 r. opracowany został Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2021- 2023, który następnie został przyjęty Uchwałą Nr XXVII/247/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 grudnia 2020 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2021- 2023.

Opracowanie: Anita Łukowiak, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
mgr Anita Łukowiak